

Beszédészlelés

A **beszédészlelés**: a beszédhangok, hangkapcsolatok felismerését jelenti. Azonosítani tudjuk a beszédhangokat, vagy azok hosszabb rövidebb kapcsolatait.

A **beszéderítés**: a szavak, mondatok és a szöveg megértését jelenti.

E két folyamat zavarának vagy elmaradásának azonosítása nagyon nehéz óvodás és iskolás korban is. A szülők bizonyos tünetek tapasztalása esetén gyanakodhatnak problémára

Óvodás korban:

- tartós hangejtési zavar
- átlagosnál jobban torzítja a szavakat
- hibás beszédszerkezeteket használ tartósan
- szóincse szegényes
- keveset beszél az óvodában
- vagy éppen állandóan „locsog”
- sokszor visszakérdez
- nem szeret telefonálni
- gyakran nem figyel oda
- feladatokat lassan, megkésve hajtja végre
- oviban nem, de otthon viszont szívesen beszélget
- nem köti le a mesehallgatás, vagy csak akkor, ha sok kép van benne
- nehezen tanul verset, mondókát
- szeret egyedül játszani

Iskolás korban:

- gyakran figyelmetlen
- nehezen követi az óra menetét, lassú
- a dolgozat elkészítéséhez kevés az idő
- önállóan nehezen dolgozik az órán
- ingadozó az iskolai teljesítménye
- rosszabb a teljesítménye, mint a képessége
- nem aktív a tanórákon
- tartós olvasási, írási problémái vannak
- nem érti az olvasott szöveget
- tollbamondásnál, másolásnál sokat hibázik

- nehezen fogalmaz
- rendezetlen az írásának külalakja, sokat javít
- nem tud otthon egyedül tanulni
- amit megtanul másnapra már elfelejti

A beszédértés

A beszédértés már egy magasabb szintje az anyanyelvnek, hiszen itt már nem csak felfogjuk, hanem értelmezzük is a hallottakat.

Három szintjét különböztetjük meg:

1. szóértés

(Zavara esetén a gyermek kevés szóval, rövid mondatokban beszél. Kevés szót ismer, fogalmazásából hiányzik a szín, a változatosság, nem találja a szavakat, sok töltelékszót használ, töredékesen beszél.)

2. mondatértés

(Úgy fogalmaz a gyermek, ha ezen a területen problémája van, mintha egy idegen nyelven beszélne. Nem érti mások beszédéből, utasításaiból a viszonyokat, összefüggéseket, azokat a tartalmakat, melyeket toldalékaink, kötőszavaink, nyelvtani eszközeink hordoznak. Nem képesek érthetően elmesélni élményeiket, vagy leírni egy képet, szituációt. „Szósalátákban” mesélnek, mondataik töredékesek, nyelvtanilag nem helyesek.)

3. szövegértés

(Ha problémás, a gyermek nem érti a mesék, történetek összefüggéseit, a cselekményt, nem képesek kiválasztani a lényegét, nem tudják visszaadni a szövegek tartalmát...stb.)

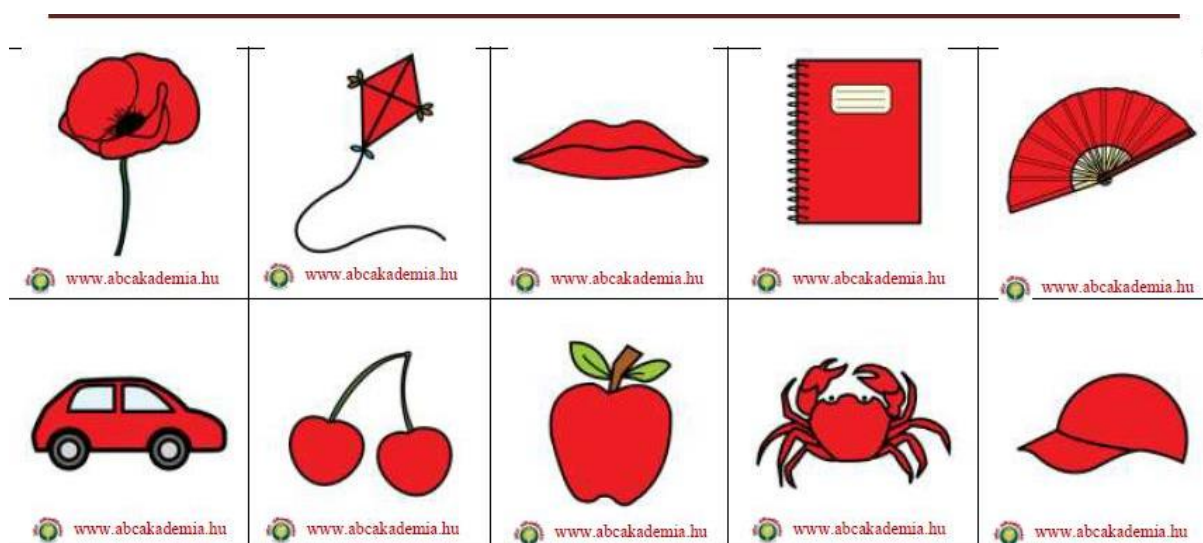
A mondatértés zavara kihat a szövegértésre is, a gyermek nem tudja elmesélni a hallott történetet, vagy kérdéseinkre hibásan válaszol.

- **Szókincs, Beszéd:**

Játék:

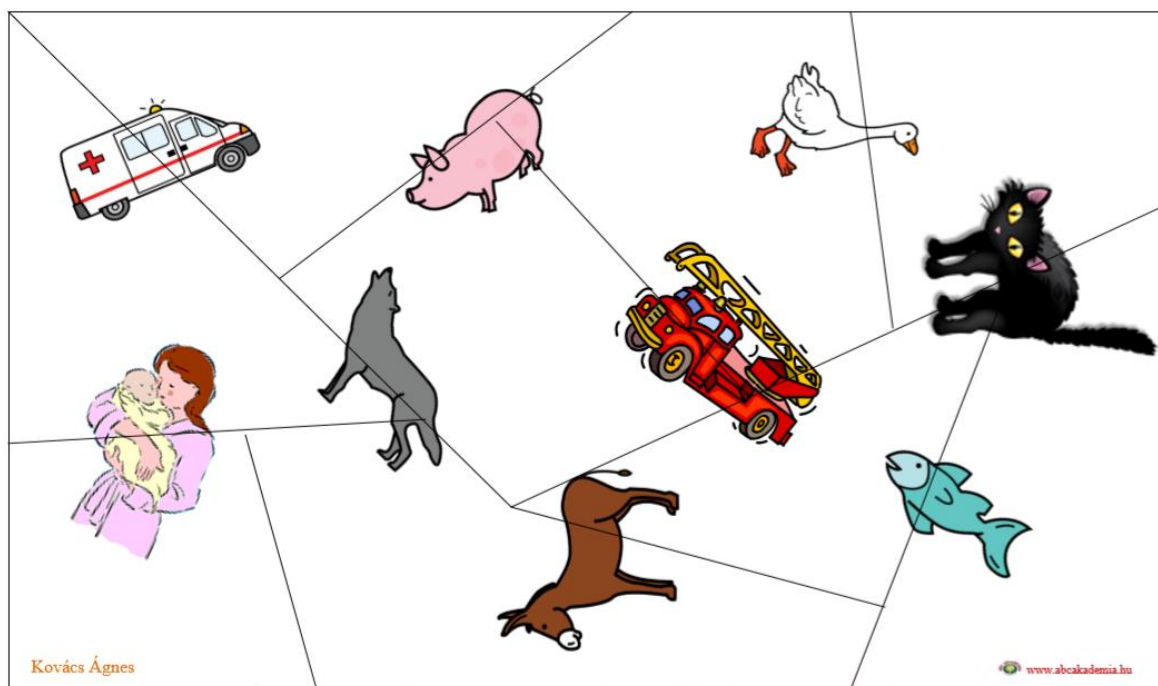
Színek tanítása

Ez a játék kisebb gyerekeknek készült a színek tanulásához. Az első 3 oldal az alaplap. Ki kell nyomtatni s érdemes laminálni. A 4-5 oldalt nyomtatás után szét kell vágni és kezdődhet a színek csoportosítása a festékpöttyök segítségével.

Ajakgyakorlat-kirakó

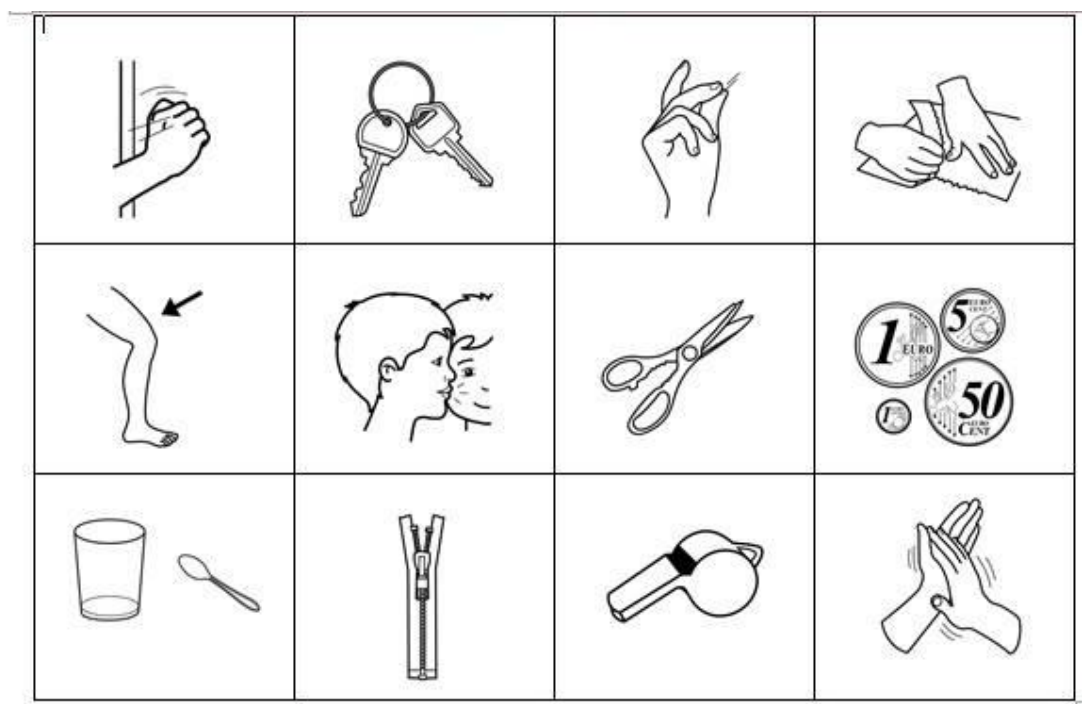
A logopédiai terápia során nagyon fontos feladat az ajkak és a nyelv ügyesítése. Mivel ezt a logopédusok minden foglalkozás elején elvéggeztetik a gyerekekkel fontos, hogy ne legyen unalmas. Ez a kirakó próbál ebben segíteni. A képet kinyomtatjuk, lamináljuk, szétvágjuk. Miután a gyerekek kirakták a képet, következhet a hangutánzás nagy artikulációval. (mentő-éőőőőő,tűzoltó-íűíűű, malac-uiuiui, baba-oáoáoá,farkas-aúáúáú, macska-miáúmiáúmiáú, csacsi-iáiáiá, hal-tátog, liba-gágágá)

Hallási figyelem-egyszerűen

A logopédia terápiában a hallási figyelem fejlesztése is kiemelt szerepet kap. Nagyon sokféle módon, sokféle eszközzel, programmal lehet ezt megtenni. Ez a feladatlap egyszerűsége miatt praktikus. A képeken szereplő dolgok szinte mindegyike nálunk van. A gyerekekkel megismertetjük a hangokat. (

kopogás, kulcsörgetés, csettintés, papírtépés, dobbantás, cuppantás, nyisszantás, pénzcsörgetés, pohár megütése, cipzár, sípolás, taps) Miután megismerkedtünk a hangokkal a gyermek szemét bekötjük és ezután hangot adunk. A gyerekeknek ki kell találnia, melyik hangot hallotta. Később ő is megszólaltathatja és ekkor mi találjuk ki.

Igaz vagy hamis?

Ilyen és ehhez hasonló képeket letölthetünk az internetről vagy találhatunk kifestőkben, színezőkben. Állításokat mondunk a képről. A gyermeknek el kell döntenie, hogy az állítás igaz vagy hamis. Mozgással egybekötve is végezhetjük a feladatot. Ha igazat mondok emeld fel a kezed jó magasra, ha hamisat akkor dobogj a lábaddal! stb. Pl A ház tetejére felrepült egy gólya. A képen lévő család 3 gyereket nevel. Az apuka szemüveges. stb. Feladat lehet a hamis állítások igazzá tétele is. Ha kiszínezzük a képeket még többféle szempont szerint mondhatunk állítást. Ha már meguntuk a feladatot, szétvágva kirakó is készíthető belőle. Használhatjuk önálló szövegalkotásra, emlékezet fejlesztésre is. Jó játékot!

- **Emlékezet** fejlesztése a különböző memória játékokkal.
- **Beszédértés, szövegértés, szövegalkotás:**

Mese-mese-mese! Anyanyelvi kompetencia

Vidám Mesék Az anyanyelvi kompetenciát meséléssel is fejleszthetjük. Erre kiválóak Szutyajev meséi. A mai alkalommal "A kis hajó" című meséjét ajánljuk figyelmébe. Képekkel illusztráltuk a történetet, így téve még élvezetesebbé az olvasást. A mese a képre kattintva letölthető.

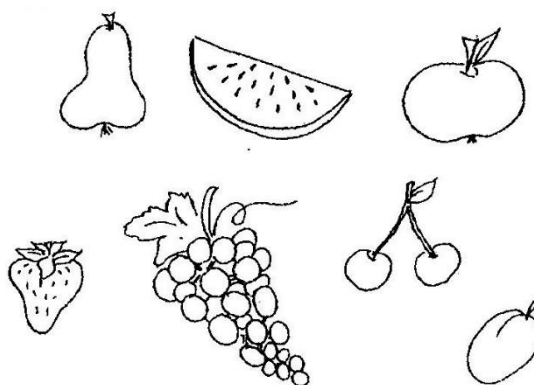
Mondja el (olvassa el) gyermekének a mesét, közben nézzék a képeket, s mutassa is, hogy éppen miről beszél. A mese végén ellenőrizze, hogy gyermeke megértette-e a hallott történetet (kérdezzen rá néhány dologra, ami a mesében szerepelt) Vegyék elő a héten többször is ezt a történetet, s a hét végére - remélhetőleg - gyermeke már önállóan fogja mondani a mesét.

Játékos ötletek a beszédértés fejlesztésére

Óvodásoknak, kisiskolásoknak

Verselős-színező

Rajzoljunk egy lapra gyümölcsöket, s tegyük a gyermek elé az asztalra. Majd mondjuk el a következő versikét:

„Saláta-bokorba

terem a kis udvarba.

Méz-körte, vaj-alma

terem a hegyoldalba.

Gyere, tartsad kicsi sapkád,

adok érett, piros almát.

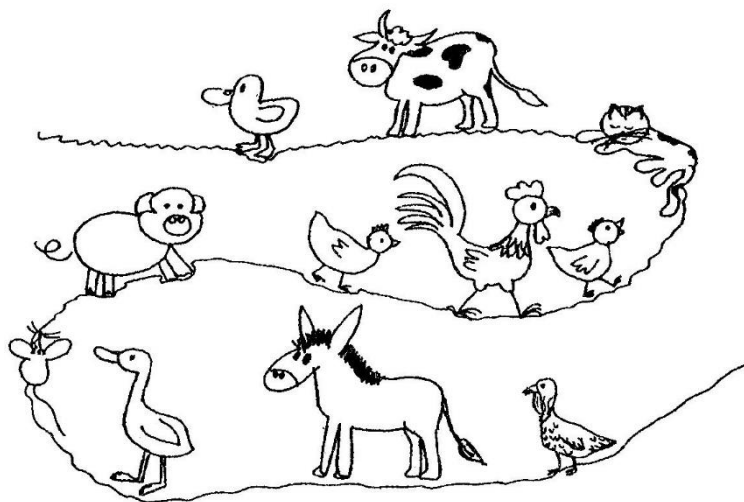
Gyere, tartsad kicsi kendőd,

adok édes, puha szőlőt.”

A vers elmondása után, kérjük meg a gyermeket arra, hogy színezzé ki azokat a gyümölcsöket, amelyek a versben szerepeltek. Ha nehezen boldogul, mondjuk el újra

a versikét, ezúttal soronként. Ha így is azt látjuk, hogy tanácstalan, akkor az újbóli elmondás során kissé nyomatékosan mondjuk a gyümölcs nevét, s álljunk is meg egy pillanatra.

Hasonlóképpen lehet játszani több ismert gyermekdallal, gyermekverssel. Például énekeljék el a „Háp, háp, háp” kezdetű gyermekdalt, és közben rajzolják le az állatokat.

„Háp! Háp! Háp!
Jönnek a kacsák!
Hű, de éhes,
hű de szomjas
ez a társaság!

Gá! Gá! Gá!
Szalad világgá
Liba mama,
ha a csacsi
rábőg, hogy: i-á!

Bú! Bú! Bú!
Boci szomorú.
De hogy feszít
tyúkjai közt
a Kukurikú!

Rút! Rút! Rút!
Föl is, le is út:
mérges pulyka
te szereted
csak a háborút!

Röf! Röf! Röf!
Orra sárba dőf:
Sonka-lábán
Kucu néni
fürödni dőcög.

Bú! Röf! Háp!
Sípok, trombiták:
víg zenével
így köszönt e
díszes társaság!”

Iskolásoknak

Kakukktojás

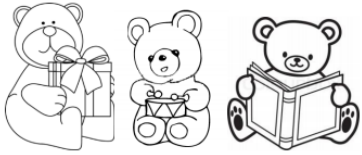
Soroljunk szavakat a gyermeknek, s kérdezzük meg, vajon melyik nem illik az elmondott sorba? Például: banán, meggy, rádió, alma, eper)

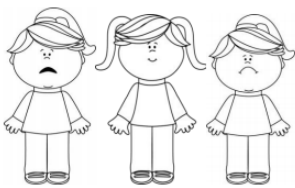
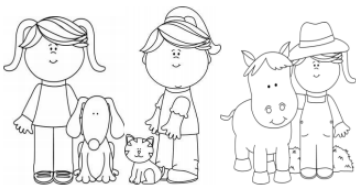
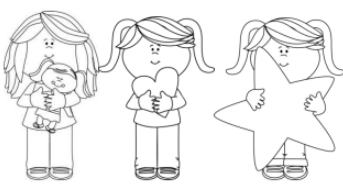
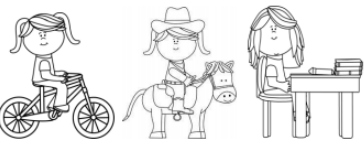
Szótaláló

Mondjon egy szót, és gyermekének rokon értelmű szavakat kell keresnie. Például a szülő hívószava: *megy*. A gyermek lehetőségei: jár, sétál, halad, bandukol, ballag, lépeget...stb. Vigyázat! A kimegy, bemegy, elmegy, ment, menni fog válaszok nem helyesek! Természetesen ne ezen a módon közöljük a gyermekkel, hanem próbáljuk meg rávezetni a helyes válaszokra.

Beszédértés fejlesztése (kicsiknek)

Ez a két feladatlap kisebb gyermekek számára készült. Nyomtatás, laminálás után a gyermek elé helyezzük a feladatlapot. Minden lapon 6 feladat látható. A 3 kép közül kell kiválasztani melyik képre gondoltunk. pl. Az autóban béka ül. Választ adhat rámutatással vagy korong elhelyezésével is. Jó játékot!

		
Az autóban béka ül.	A maci dobót fog.	A szívet a teknős fogja.
		
A malac lepkehálót fog.	A kutya virágot fog.	A krokodil fogja a lufikat.

		
A lány vidám.	A lánynak kutyája van.	A lány szívet fog.
		
A sapkás lány lufit fog.	A lány széken ül.	A lány fogja a virágcsokrot.

Hegedűs-Puhl Gabriella- gyógypedagógiai asszisztens